

1714.

1. Grassus, Michael: De liberis status 29 ampl.

2. Harpprechtus, Ferdinandus Christoph: De rerum decocatori
vel decocionis candidato venditarum vindicatione

3. Harpprechtus, Ferdinandus Christoph: De pigore publico.
29 ampl.

4. Harpprechtus, Ferdinandus Christoph: De simultaneis
successionibus Germani et consanguinei fratris in fidei
committis familiaribus.

5. Hagens, Franciscus Theoph: De restitutione in integrum
contra rem judicatam

6. Schroederus, Gabriel: De pari nexu civitatum Imperii
cum S. R. imperio.

1715

1. Grassus, Michael: De nexu ordinis equestris
immediati in Sacra Franconia et terra Rhonensi
erga Caesarem et imperium

1715

2. Haerlin, Johann Gottlieb: *Usus-theoretico practicus distinctionis rerum in mobiles et immobiles.*
3. Moezling, Jacobus David: *De electione certae personae industrialis*
4. Schroederus, Gabriel: *De voto decisionis civitatum Imperialis in Sacri Romano-Germanici imperii comitiis universalibus*
5. Schroederus, Gabriel: *Positiones controversae et juris publici imp. Rom. Germanici.*

1716

1. Camerarius, Rudolphus Jacobus: *De febribus.*
2. Grassus, Michael: *De auidencia ac reverentia*
3. Grassus, Michael: *Adnotationes et animadversiones in quaedam . . . in ordinationes censorias Gallicenses . . . in specie qua de lege carnis.*
4. Grassus, Michael: *Conclusiones juridicae inaugurales.*
5. Grassus, Michael: *De impensis in rem alienam factis maxime in modo aestimandi et repetendi consideratis*

1716

6. Hillerus, Christianus Henricus: Figuratae tabulae
speciei quarum: pactinae sive conventionalis
7. Mueglingus, Jacobus David: Collatio juris civilis
Romani cum statutario Sued. Halmi circa
materiam emphyteusos et successiones conjugum.
8. Schaeff, Wolff. Adam: De servitutibus praescriptione
extinctiva 2 Saep. 1716: 1745

9. Schaefferus, Gabriel: Collatio succincta capitulationum
Caesariarum post Westphalicam pacem hujusque publi-
cae hanc cum projecto perpetuae capitulationis
comitatus
10. Schaefferus, Gabriel: De autoritate publica ad
frigoris seu hyphaeae publicae constitutionem
necessaria

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

18
AUSPICII LOCO

Summos in Utrouque Jure

DOCTORIS Honores ac Privilegia prensans,
Theses Selectiores ex materiâ

DE

LITERIS STATUS

Von

Staats-Brieffen/

Ipsò Triunò Auspice,
Consentiente ac permittente

Magnifico atq; per-incluto in Illustrissimâ

EBERHARDINA JCTORUM ORDINE,
PRÆSIDE atq; actum dirigente

VIRO Pranobilissimo, Amplissimo, Consultissimo
& Excellentissimo,

DN. MICHAELE GRASSO, U.J.D. &

Professore dudum Famigeratissimo, Serenifs.

Würtemb. Ducis Consiliario Gravissimo,

Dn. Patrono, Præceptore, Promotore atq; Hospite suo,

ob summa in se suaq; studia collata merita summè
sanctèque per etatem colendò,

Publicè disputandas proponit

JOHANNES JACOBUS Helfferich/ Göppingensis,

Ad diem Maj, Ann. MDCCXIV.

TUBINGÆ,

Exscribebantur Literis SIGMUNDIANIS.

SERENISSIMO atq; POTENTISSIMO
PRINCIPI ac DOMINO,

DOMINO

EBERHARDO
LUDOVICO,

DUCI WURTEMBERGIÆ & TECCIÆ, COMITI
MONTISPELIGARDI, DYNASTÆ HEYDENHEMII &c.
SACRÆ CÆSARÆ MAJESTATIS & IMPERII,
NEC NON INCLUTI SUEVICI CIRCULI
GENERALI CAMPI MARESCHALLO,
LEGIONIS DESULTORIORUM CÆSARÆ, UT ET
PEDESTRIS SUEVICÆ, CHILIARCHÆ &c.

PRINCIPI

AD ÆTERNITATEM NOMINIS & GLORIAM
DOMUS WURTEMBERGICÆ NATO,
PIO, FELICI, AUGUSTO,

HEROI

PRÆCIPUOS HUMANÆ PRÆDICATIONIS
TITULOS DUDUM SUPERGRESSO,
SECULO STUPOREM, HOSTIBUS TERROREM,
SUBDITIS VIGOREM ADMOVENTI,
LAUDUM THEMATI, VIRTUTIS DIADEMATI,
MAGNIS SUIS MAJORIBUS MAJORI,

CUI

HONORIS UNIGENITA FAMA,
TANQUAM JOVI SUO STATORI,
SPLENDIDISSIMUM GLORIÆ ERIGIT DECUS,
PERITURUM, CUM ORBIS SE IPSO FLAMMIS ORBABITUR,

DEFENSORI GERMANIÆ FELICISSIMO
RELIGIONIS ET JUSTITIÆ ATLANTI MAXIMO;
LITERARUM NUTRITORI SUMMO,
PATRIÆ PATRI LONGE CLEMENTISSIMO,
IN CUJUS SALUTE TOT MILLIA HOMINUM SUSPIRIA ACQUIESCUNT,
VOTA SINGULORUM, SUBDITORUM ET EXTERORUM,
QUIBUS VITALIS, QUEM TRAHUNT, EST SPIRITUS, TERMINANTUR,
SPESQUE ITIDEM MEA CUM SUBMISSISSIMO SESE FUNDAT ARDORE,
SANITATEM INCONCUSSAM,
VITAM LONGÆVAM,
REGIMEN TRANQUILLUM,
PACEM CONSTANTEM,
DOMUM FLORENTIEM,
POPULUM FIDELEM,
FELICITATEM PERPETUAM,
ET QUÆ PRINCIPIS AC HOMINIS VOTA SUNT,
DEVOTISSIMO INTENSISSIMOQUE ZELO
APPRECOR,

INSIMULQUE VERO
TOTUM ME CUM PAGELLIS HISCE AUSPICIJ LOCO EDITIS,
VELUT SUSPENSÆ VOTIVÆ TABULÆ,
SUPERGRESSÆ FASTIGIUM PRINCIPALE IPSIUS CLEMENTIÆ
EÆ,
QUA SUBDITUM SERYUMQUE DECET,
HUMILITATE,
CONSEURO, TRADO, MANCIPO,

Subiectissimus

JOHANNES JACOBUS *Helferich!*
Respondens.

Ʒ. Ʒ. Ʒ.

PRÆFATIO.

Um, exsuperatis solitis atq; soleñibus tum ten-
tamine, ut vocant, tum examine publico, &
feliciter impetratâ ab Eminentiss. Illustrissi-
mæ hujus Eberhardinæ Dno Cancellario, Pa-
trono nostro prolixâ sine honoris atq; obse-
quii præmissione nunquam nobis compel-
lando, Licentiâ, summos in utroque jure Doctoris hono-
res atque Privilegia prestanti reliquum non sit, quàm ut
thema quoddam auspicii loco publicè disputandum edat,
eique & nobis jam manus admovenda esset, dubii planè
diu atque anxii hæsimus, qualem pro instituto hoc materiam,
dignitate suâ, juxta & utilitate ac amenitate se insinuantem,
seligamus. Variæ itaque statim sese obtulerunt, ex parte
quoque à nobis elaborari cœptæ; benevola tamen summè
nobis faventis Excellentiss. Dni Præsidis commendatio fecit,
quod præ cæteris præsens hoc magis arriserit, quod illam,
quantum quidem indagare licuit, à nemine in tali formâ
hactenus fuerit exposita. Quamvis an primi nos hanc ma-
teriam per modum Disputationis exhibeamus? an verò il-
lud ab aliis quoque factum sit? nostrâ scire parùm intersit,
ut qui in ejusmodi mustacèo laureolam non quærimus. Il-
lud verò lecturos non ignorare, nostrâ refert, conceptam
quidem

A

quidem

quidem hanc nostram operam pro dignitate, pleniori iustoque apparatu, & plerumque etiam partem jam tunc perfectam fuisse, sed inopinata & ineluctabilia quædam impedimenta, citra quod fastigium voti fuerat, ultimam non permisisse limam, & ex amplissimâ materiâ nonnulla qualitercunque convalandi, atque paucas saltem theses, dummodo disputandi materia esset & occasio, publicæ eruditorum censuræ submitteendi necessitatem imposuisse, infecuturam tamen nihilominus aliquando, ubi Deus vitam, sanitatem otiumque indulserit, latiore atque digniorem ejus elaborationem.

THES. I.

LIterarum scribendique origo cuinam mortalium cui-ve ævo certò adscribi debeat? scitu res esset, si qua ulla unquam, maximè digna. Et tamen certi affirmari nihil potest. Adeò multa multi hac de re congeserunt, & fusè & confusè, ut ab iis penè incertus magis abeas, quàm dudum fueras, & reliquum non habeas, quàm vetus illud Romanorum: *Non liquet*. Ecquis enim in tantâ rerum ultimâ antiquitatis caligine indubitati quid absquè hæsitatione proferre audeat? Non tamen eò minus omnium tutissima plures inter illorum nobis subinde visâ fuit sententia, qui inter rudimenta hieroglyphica sive characteres symbolicos & litterarum notamenta atque complementa distinguentes, illa jam temporibus Patriarcharum adeoque ante tempora Mosis, hæc verò tempore Mosis demum, & ab illo apud profanas quoque gentes obtinuisse, asserunt.

II.

Quicquid est, surere profectò magis, quàm humano more loqui censentur meritò, qui scripturam & literas rei humanæ

humanæ pestem vocant, è nostro sodalitiò externi inandam. Quantò sanius illi iudicant, qui summis illam non solum laudibus in cœlum extollunt, sed & pro maximò ab ipsâ Majestate divinâ homini, indigæ quippe multarum rerum creaturæ, concessò beneficio, eòquè illustriori, quod hominem à brutis animantibus apertissimè secernit, imò pro tam necessàrio instrumento, conceptis suis atque voluntatem cum aliis communicandi, reputant, quò sine nulla ferè subsistere posset humanitas, nulla vel planè non, vel non æquè commodè, conservari societas. Et quamvis alia adhuc suppetant voluntatem animiquè cogitata sua aliis adaperiendi signa, puta per nutum, oculos digitosve, quos amantium esse linguam Ovidius, amorum magister, docet; factaque porrò hominum nonnulla in circumstantiis suis ita sint comparata, ut non possit non, quid sibi quis velit, satis quandoquè exinde colligi, quò pertinent exempla famosæ l. 2. §. 1. ff. de pact. item l. 20. per tot. ff. de A. vel O. H. l. 14. §. 7. de relig. l. 34. de Neg. Gest. &c. quamvis denique verba ore voceque prolata sententiam animumque nostrum apertè satis referant ac declarent, præcæntesque sermone humano maximè affici & edoceri quàm aptissimè soleamus. Est tamen, ubi verba literis consignata signis & factis ipsis extantiùs operantur, imò ubi scriptura vim loquelæ superat, atque vivo sermone sermo pictus præfertur. Est quoque propterea, quod communis ferè Politicorum Schola Regibus & Principibus, si quæ inter sese habent negotia, ne, clavo aliis relicto, fuomet ipsi colloquio atque congressu, sed potius per Legatos vel per literas illa conficiant, ni scil. conditio personæ, temporis, negotii & alia momenta contrariam prudentiam requirant, satis prudenter varia obincommoda suadeat.

III.

Quandoquidem ergò omnia passim humanæ societatis

ris negotia necessitatem simul & utilitatem scripturæ evincunt, tùm illa præprimis, quæ commercia, bellum, pacem adedquè omnem Reip. statum directò atque principaliter concernunt, absquæ divino hoc, divinitùs homini quasi indito, instrumento expediri aut planè non, aut difficulter posse, in propatulo est. Hinc illæ **STATUS LITERÆ**, de quibus jam.

IV.

Ubi primo quidem loco, quæ ad verborum enucleationem spectant, nonnulla moneri non adedò incongruum foret, sed cùm Philologos atque Lexicographos passim circa eam occupatos noverimus, sufficere, harum rerum curiosos eò ablegasse, & breviter indicasse, utramquæ vocem ἐκ τῶν πολλαχῶς λεγομένων esse, in combinatione verò suâ nobis heic significare: *Scripturam, ad absentem directam, quâ mediante cum ipso super rebus sublimem Principis Dignitatem atq. characterem, universum statum, gubernationem atquæ conservationem Reip. immediatè, directò atquæ principaliter concernentibus, conferimus atquæ tractamus.* Toto cœlo itaquè abhinc differre *illas statûs literas*, quibus justas ob causas in negotiis judicialibus ad preces litigantium, à Principe vel ejus Vicario, cognitio Processusquæ judicarius, aut ad certum tempus, aut ad incertum, sustinetur atquæ suspenditur, nemo non videt. Veniunt illæ alias quoquæ sub nomine rescriptorum dilationis & justitiæ particularis, & fundamentum suum non solum in *l. 36. & 58. ff. de judic.* item in *l. un. C. in qu. caus. milit. for. Prescr.* verùm & in ipsâ naturali æquitate habere creduntur.

V.

Cùm verò duo sint tempora, ad quæ omnia, quæ in societate humanâ versantur, jura referri possunt, duoquæ card-

cardines, in quibus omnia omnino, quæ circa gubernationem atque tranquillitatem status civilem oriri possunt, voluntur negotia, *bellum nim. & Pax*, satis nos pro *objecto*, in literis ejusmodi accuratè semper dispiciendò, indicasse putamus, si versari illas unicè circa *belli pacisque negotia* dixerimus. Quamvis enim ita res religionis, fidei atquè cultûs divini heic planè exulare debere videantur, tranquillitatem quippe non æquè civilem & præsentem, ac spiritualem, æternam atquè futuram respicientes; quia tamen ejus, qui Remp. regit, munus ad omnia ea se extendit, sine quibus beatitudo atquè salus Reip. nulla obtinetur, & verò summâ sine rerum sacrarum cultusquè divini curâ omnium ore ac experienciâ nulla civilis diù felix atquè constans esse potest societas, nullaque præterea res statum magis afficere atque turbis implicare, quam religionis unio vel dissensio, apta est, meritò & hæc materia inter optimè huc quadrantes reputatur, reputataquè subinde fuit uti ab omnibus, omni tempore ad gubernacula Reip. sedentibus, ita præprimis à nostris Germaniæ, imò totius Europæ Proceribus: Cui enim ignotum esse potest, illam per tria retrò secula perpetuò ferè præcipuam curarum partem apud ipsos obtinuisse? testibus locupletissimis *Sleidano, Hortlederò, Seckendorffio, Lundorpio, Pufendorffio &c.*

VI.

Ipsò autem eò dum rem atquè materiam statum immediate ac directò tangentem ad literas hæcce requirimus, prono inde fluit alveo, minimè nos huc referre posse, quæ ad demulcendum saltem animum, & ad conservandum mutuam amicitia vinculum scribuntur, quibusquæ ceu nudis urbanitatis atquè civilitatis notis invicem sese Principes excipere solent, hodierno præsertim seculo, quo civilitas eorum supremum attingisse cacumen videtur; quò perti-

nent die *Notifications* / Schreiben auff Beylagern / Kinder
 Tausen / Ansetzung einer Regierung / Erhaltung neuer
 Würden / glückliche Erbtheilung / Neu-Jahrs-Brieffe / &c.
 Item auff traurige Fälle / das Absterben der nahen Angehörigen / oder sonst wegen eines grossen Schadens / der einem im Lande begegnet / &c. Quæ vel idèd sub alio, quàm verborum Honoris **der Blossen Complimenten** / censu haud veniunt, quoniam ultra honoris quoque aut affectûs contestationem, sub spe amicitiam læticiamve reciprocam excitandi vel firmandi factam, nil continent. Sed nec huc spectare quilibet videt, quæ Princeps citra respectum ad statum suum alio cum in scriptis tractat, veluti si contrahit, transigit, matrimonium init vel alia quædam ita peragit, quorum gratiâ privatorum jure deinceps uti dicitur.

VII.

Ex evidenti hac atque clarâ fati objecti delineatione facilè jam ad *Subjectum* tam à quò, quàm ad quod, sive ad personas, quæ literas ejusmodi scribere atque mittere, & ad quas scribi atque dirigi queant, concluditur & subsumitur. Pro regulâ enim hic substernere licet: *Quicunque res in objecto indicatas i. e. omnia, quæ vel ad pacis vel ad belli jura sese referunt, negotia, aut proprio jure aut officii ratione tractare possunt, illi quoque subjectum habile scribendarum statûs literarum constituunt.* Priori modo hoc habent Reges, Principes, Respp. liberæ &c. uno verbo, qui Majestate vel ipsâ, vel potestate eidem analogâ, præfulgent; posteriori verò Consilarii sive officiales, **die Staatsbediente** / qui scil. Principum arcana dominationis & ejusmodi negotia, quæ Gallis audiunt *affaires du Cabinet ou d'Etat*, tractant, quosque propterea adjectâ aliâ voce titulo *Ministrom status* ut plurimum decoramus, quibus tamen absquò speciali superioris mandato, præscitu vel ratihabitione & ultra

ultra præpoſitionis legem nil facere permiſſum. Sine ullâ hæſitatione itaque quod ad priores attinet, huc referendi Imperator atque Status Imperii, tùm in communione, tùm quilibet ſigillatim & pro ſe conſiderati, unâ cum cæteris Regibus, Principibus atque Rebuſp. liberis. Num ergo etiam *Pontifex Romanus* ratione terrarum, quæ ſub nomine *ſtato della Chieſa* veniunt? dubitari poterat, ob rationes undique notas. Nos illis poſthabitis & hunc pro verò tam ſcribendi, quàm recipiendi literas ſtatûs ſubjecto agnoſcimus, quia verum terrarum ſuarum dominium hodie ipſi non denegamus. Non enim de eo jam eſt quæſtio: quibus modis atque artibus ad talem potentiam atque Majeſtatem pervenerit? Sed quomodo hodiè conſiderandus ſit, & reverà quoque à reliquis Principibus, imò ab Imperatore ipſo, quotidie conſideretur atque tractetur? ſanè quocum tanquam cum libero Principe, à nemine dependente, publicè ago, fœdera pango, pacificationum formulas concipio, Legatos & quidem cum charactere, permuto, ab eo miſſos ſoleni ritu ſuſcipio, datâ occasione mea non reclamo &c. illum quin pro absoluto atque libero Principe agnoſcam, dubium non eſt, licet antiquo uti titulo haud deſiſtam.

VIII.

An hiſce in literis ſalutatio vel officiorum oblatio præciſe neceſſaria ſit? variè deciditur, aliis in affirmativam, aliis in negativam propendentibus, hocque à merò ſcribentis arbitrio dependere, & humanitatis non neceſſitatis eſſe, eam præmittere, cenſentibus. Nos ante omnia ad *ſtylum curiæ*, tanquam ad lapidem Lydium, eumque hoc accuratiùs hic attendendum eſſe, putamus, quia non ſemel contigit, ut literæ ſolitæ ſalutationibus atque officioſâ oblatione deſtitutæ in originali fuerint remiſſæ. Exemplum exhibet Lundorp. *A. P. Tom. 11. Lib. 1. Tr. 4. c. 1. & 2. ibi:*

una

Uns (Imperatori) ist ein Schreiben unter deiner Liebden (Electoris Brandenb.) Nahmen und Siegel/ gleich woll D. L. selbst eignen auch ihrer Eltern und Vor Eltern/ so woll andrer Reichs-Stände üblichem Stylo und herkommen zu wieder NB. mit auflassung derer gegen uns als ihren Herrn und Oberhaupts schuldiger gebührender Dienstverbiendung/ fürbrachte &c. & in fin: als übersenden wir Deiner Liebden obangeregte ärgerliche Schrifte zu mehrerer Contestation und Bezeugung deren öffentlichen Verwerffung hieneben in originali zuruck. Quamvis si abstrahendo atque summam de ejusmodi formulis judicandum, quia ita comparata sunt, ut in nimis generalioribus ac incertis complacentiæ (sit venia verbo) terminis consistant, & ad specialem aliquam obligationem commodâ interpretatione trahi nequeant, juraquè verò semper eam fugiunt explicationem, quæ ad infinitum tendit, non seriò sed honoris saltem causâ scriptæ censeri debeant, ideoquè etiam nihil præjudicii inde scribenti oriri queat. Quo pertinet elegans interpretatio Ulpiani in l. 19. §. 3. ff. de Edilit. Edict. ubi ita: *Ea solum promissa adimplenda sunt, quæcunquè sic dicuntur, ut præstentur, non ut jactentur.*

IX.

Cùm ergò in literis hisce ad omnia etiam minutissima eò magis attentum atquè circumspectum esse deceat, quò majus exinde toti statim Reip. præjudicium enasci potest, valdè conducet, *inscriptionem* earum præ cæteris etiam quàm accuratissimè examinasse. Num dehinc *Dignitas titularumve debitorum splendor illius, cui transmittitur epistola, vel etiam ipsius mittentis apponi necessario debeant?* congrua statim est quæstio, de privatis quidem civibus atquè rusticis expedita, cùm parum vel nihil omisso hæc advertatur, in genere quoquè facilem recipiens decisionem, neque enim

enim propterea vel fides adimitur epistola, neque materia ipsi imbi relata vel tantillum detrahitur. Ast quoad Principes summaque Reip. negotia tractantes aliter pronuncian-
dum. *Posteriori* enim in casu, & si epistola *ipsus mittentis* destituatur Dignitatis titulo, suspecta est ob stylum Curia non servatum; *Priori* vero, ubi nim. *ejus, ad quem* dirigitur epistola, solita dignitatis de ficit indicatio, notum est, quod vel plane non resignetur illa aliquando atque repudietur, vel resignata in originali remittatur, vel etiam in causâ sit, quò minus Legatus ita instructus audiatur, testibus exemplis in omni ferè historiâ, noviori maxime, in finitis. Inò cùm omisso tituli tacitam quandam ipsius denegationem arguat, & verò inter eos, qui superiorem non agnoscunt, arma finaliter decidant, ferè nobis persuademus, hanc æquè ac injustam tituli usurpationem justam quandoque belli præbere causam. Rationibus enim, qua Principum animos afficiunt, vim aliquam in esse, dubium non est; Et licet interdum res etiam non adeò ponderosæ videantur amplam controver-
siarum suppeditare materiam, Principum tamen prudentia eò respicit, quò obtusa vulgi ingenia penetrare sunt ne-
scia. Ecquis verò carpet, Principes & Magnates uti hono-
ris, ita & titulorum, inter se ipsos acerrimos exactores & vindices esse rigidissimos, cùm & ii, qui infriorem Digni-
tatis gradum obtinent, graviter ferant, honore suo privari? *Possèt videri*, verba sunt Conringii (in Assert. Jur. Mogunt. in Coron. Reg. Rom. pr.) *contentio de re levi, & verò non est in eâ salus Reip. collocata; attamen interest ipsius quoque Reip. ut sua cuique dignitas, suum jus, conservetur, præsertim maximis Principibus, quòd noceant ejusmodi injuria saltem exem-
plo, & iniquum ferendo muniant quasi viam licentiæ.*

X.

Ad minimum tituli subministrant aliquam præsumtio-
nem,

B

nem, rem ejus esse, cujus titulus rei præscriptus, aut id significant, aliquando proavos Dominos & Possessores fuisse, sed possessione vi aliave temporis forsan injuriâ deturbatos esse. Hinc procul dubio factum, ut Reges & Principes titulis protestationis & conservationis juris sui loco utantur, eoque Provinciis, quarum possessione exutos se deplorant, parentent, quod tamen apud eos pro signo non derelicti juris & interruptæ præscriptionis habetur. Imò ob solos etiam titulos, quibus alter abstinere renuit, acerba nonnumquam bella fuisse gesta, experientiâ edocti sumus. Et licet alias de solo honore absquè utilitate parùm curandum videatur, tituli què sine vitulo sæpe rideantur, quid enim commodire destituito titulus afferre valet? Attamen plus talia in recessu habere, quàm primâ fronte videntur, non dubitandum. Quod si enim humanæ societatis natura non patitur, ut actibus animi verbis factisque sufficienter indicatis, nulla sit efficacia Grot. l. 2. cap. 4. & privatæ etiam sortis homines retentione tituli (utpote qui dominii transferendæ causa est) impediunt cessionem rei, per quam alias jus suum sive in re, sive ad rem illud sit, in alium devolvunt, modò non fiat contra dispositionem legum, fortè in potentiorum l. 1. & 2. C. Ne lic. potent. isquè, qui titulum retinet, rem illo designatam minimè dereliquisse, sed possessionem ejus animo retinuisse censetur. l. 3. §. 7. & l. 30. §. 5. de A vel A.P. Cur itaq; non idem liceret sumis Principibus, quorum Dignitas à privatorum humili sorte infinitis parafangis distat? Et quamvis à titulo ad rem ipsam haud validè argumentemur, cum interdum ille re ipsa major, interdum verò minor sit; solusquè titulus alias quoque per notissima sufficiens non sit ad Dominium transferendum, sed traditionem accedere oporteat. A titulo tamen prætensionem seu jus ad rem derivare omninò licet. *Limit.* dicta modò quis prægnantes atquè validas ad usurpandum

pandum vel retinendum titulum habeat causas, & non notoriè ostentationis ergò id faciat, nam aliàs meritò omnium risui sese exponit, & similis videtur pueris, quibus omne ludicrum est in pretio, quique bullas ex salivâ & smegmate confectas, spiritu in aëre hinc inde propulvas, vel cœlo ipso pulchriores putant. Cæterum & id aliquando usu venire Principibus solet, ut, si pro terrâ alteri cessâ aliam acceperint, titulum cessâ: idèò retineant, ut permutationem illicò eoque citius probare queant, uti observamus in Potentiss. nunc Poruss. Rege, qui idèò quoque totius Pomeraniæ titulum una cum cunctâ sobole masculâ servavit vigore Instrumenti P. Westph.

XI.

E contrario sapius contingit, ut in inscriptione epistolarum etiam Magnates titulis solito liberaliores sese exhibeant. Ita constat, aliquando in Epistolis dominos vocari, qui tamen non sunt. Cùm enim hodiè eò deventum sit, ut tituli non rei veritate, sed opinione hominum nitantur, illud ad titulorum periodos, & in his ubique ferè excessus aptum invaluit proverbium: *Die Titul kosten kein Geld.* Sicuti verò quod ita sit, ad promerendum saltem favorem eorum, quibus scribitur, spectat; ita consequens est, nihil juris inde ei, cui titulus tribuitur, acquiri. Adeoque juxta hoc superflua in titulis non nocent, sed profunt potius, ita ut in iis magis prodigo liceat esse, quàm parco, maxime si cum ambizioso, quem invidiosa titulorum pompa delectat, res sit; hujus etenim favorem & hac viâ consequi poteris. Et quoniam tituli ac elogia placendi, asserendi adulandive animo saltem prolata, sub generali *verborum Honoris* æstimatione existunt, à principibus quoq; in scribendo citra ullum obligationis vinculum consulantur. Ad hoc enim, ut quis firmiter obligetur, ante omnia requiritur consensus & intentio!

Consensus autem consistit in animo, & est affectio mentis, non prius dijudicanda, quàm si factò quodam sese exferat, quod licet etiam verbis scripto prolatis non rarò fiat, tamen ea demonstratio non est apodictica, sed probabilis tantùm, semperque succumbit, ubi aliunde de verâ mente scribentis constat. Jam verò nullius intentio est, per verba Honoris alteri jus aliquod in se concedendi. Deficiente itaque obligandi intentione, substantiali obligationis requisito, ipsam quoque obligationem deficere necesse est. Quò perinet parœmia Germanorum: **Ehren-Wort binden nicht.** Verùm enim. cùm accuratissima cerimoniarum atque civilitatum Philosophia hodiè præcipuam ferè Aulicorum obtinuerit curarum partem, utiliter quandoque quæ ita scribuntur arripientium, valdè suadendum est illis maximè, qui alteri viribus atque potentiâ pares se nesciunt, ut in tribuendis atque scribendis ejusmodi Honorum verbis admodùm cautè procedant, & ab arbitrariis etiam ejusmodi atque insolitis elogiis quantum pote abstineant, edocendi quippe atque monendi ad id exemplo *Sabaudia Ducis*, qui cùm Anno 1690. summâ necessitate & malorum, quæ à Catinato, Generali militiæ Gallicanæ Præfecto intentabantur, metu compulsus, epistolam suæ erga Regem reverentiæ eò magis testandæ ergo paulo liberalioribus verbis adornasset, interque alia & sequentia sibi excidere pateretur: *que sa Majesté en étoit le Maître.* Catinatus statim exinde conventionem, ad producendam obligationem efficacem, urfit, licet ex parte Ducis promissio *non nisi sub verbis Honoris* facta prætendebatur, hac additâ interpretatione: *Qu'on ne scauroit disconvenir, que les termes de respect & de soumission, dont un moindre se sert à l'égard d'un plus grand, soient obligatoires sur le pied literal, & que quand on écrit à un grand, que tout ce, quel'on a, est à son service, qu'il est maître de* cęq

gecy & de cela, & de disposer absolument de tout, ce n'est, qu'une *expression extrêmement obligeante*, qui ne signifie rien, & ne tire à conséquence aucune obligation positive &c.

XII.

Illud est certum, ex usurpatione & adhibitione vocabulorum: *Liebe/ getreue/ gehorsame/ Unterthanen/ & unsern Gnädigsten oder Gnädigen Herrn/ &c.* ad subjectionem vel superioritatem, nisi alia urgentiora concurrant indicia, i. ferri firmiter haud posse. Quò pertinet *die Gräßl. Waldeckische Ehren-Rettung. p. 1. cap. 15.* & quod Dd. comunitur tradunt. Extantissimum hujus rei testimonium ex præsuppositâ plurium sententiâ suppeditant solennes Statuum Imp. Rom. Germ. etiam in literis statûs receptæ Cæsarem compellendi formulæ: *Aller Gnädigster Herr.* atque in subscriptione vocabula: *Allerunterthänigste/ Unterthänigste.* Item notissima præmissio: *Uwer Kayserl. Majest seynd meine Unterthänigste/ gehorsame und willige Dienste mit treuem Fleiß zudor &c.* Qui mos scribendi cùm temporibus Carolingorum, qui omnium historicorum unanimi confessione liberius regnabant, originem debeat, facile apparet, quali effectu gaudeat, si præsentî Imperii statui applicetur. Etenim cùm hodie notissimus sit Procerum Germaniæ splendor atq; potentia, minùs accuratè philosophantur illi, qui ex schemate isto titulorum de præsentî Reip. R. G. formâ ejusdemque intimâ compage cuncta judicare audent. An verò adeò propterea placere debeant verba Monzambani, *Cap. VI. §. 6. circa fin. Inania, inquietis, titulorum* (puta quod ab Ordinibus Cæsar nuncupatur Dns. Clementis, quod in subscriptione literarum alibiquè de obsequio suo prolixissimè protestantur) *genius seculi stylusquè Curie produxit, non plus serè efficacie habentia, quam alia verba hono-*

ris, in qua ignavissimus quisque solet esse effusissimus. jung. §. 4. *ibid.* Item an magnifici Cæsaris tituli non amplius ferè operentur quàm aliæ honorum vanitates, in quas homines se effundunt, quoties uncta capita alloquuntur, nec submissæ Statuum voces, quibus ad Cæsarem utuntur, inquant quid præter sermonis comitatem, quâ membra ex regulis decori capitis animum sibi conciliant? Istis omnino, qui hæc sustinent, relinquimus. Hoc tñ. est certum, minime ferri posse illorum sententiam, qui eandem ob causam, quod verba atque tituli tam splendide ac submissè sonant, planè Monarchicam, vel ad minimum Carolingicam, Imperio nostro formam assignant; nec quoc; opinionem illorum firmò niti talò, qui Imperatorem Monarchicè non quidem regnare, Status tamen veros atque meros ejus esse subditos, asserere non dubitant. Quibus satis liberè jam in Conventu Neomagenfi causam dixit, & ipse quidem Status Imperii, Episcopus Argentoratensis, vehementer irritatus, cum in illâ Declaratione, quæ exhibetur *Tom. 11. des Actes de la Paix de Nimègue p. 194. Imperatoris & Imperij subditus* appellaretur, propterea quoque statim libello quodam Memoriali novum & inauditum hunc titulum causatus, multis rationibus eum à se amoliri conatus fuit. Nostrâ, si quæ est, sententiâ optimè quis faciet, si nexum, uti est inter Cæsarem & Status, non ex uno fonte derivaverit, sed *quædam* jura ad reliquias antiqui Status Monarchici retulerit, *quædam* ad statum feudalem, mutuumque Domini & Vasalli respectum, *quædam* denique ad formam faciendamque federatarum quasi Rerump.

XIII.

In universum verò quisquis Philosophiam titularem rem oppidò inconstantem esse, ac usu rectius, quàm præceptis addisci dixerit, nã is verè! *Ea enim, seicè ait Doctiss. Freinshemius, est rerum humanarum mutabilitas, ut & no-*
mina

mina summis rerum hominumve tributa tractu temporis sensim devolvuntur ad infimos. Nam ut quisquē propior curdam dignitati sibi videtur, ita nomen ejus affectat; & cum hoc à multis sit, tanquam sede suā emotum, transferetur ad viliores, dum ii, qui primum gesserunt, cernentes fraudi sibi esse, si quos ordine antissent, nomine non distinguantur, nova subinde vocabula excogitant: donec omnibus exhaustis, tandem redeunt in orbem &c. Docemur hoc undique & ex omni historiā, in specie quod ad Germaniam nostram, nemo magis graphice scripsit Münstero (in Cosmograph.) Quam verò aliam huic variationi atque confusioni causam præter ambitionem, superbiam, adulationem atque luxuriam tribuere queas, non videmus; hisce enim succrescentibus, titulos quoque ac honores simul succrevisse, nullus forsitan dubitabit, eoque effectum, ut qui antea elogio *Nobilis, Magnifici, Excellentis, Illustris, Sublimis, Celsi* &c. contenti fuerunt, jam vix aliter audire velint, quam *Serenissimi, Potentissimi, Invictissimi* &c. Est hic titulus Imperatori Romano-Germanico imprimis tribui solitus; quamvis quoad duo priora attinet elogia, illa quidem splendori ac fastigio nec non potentiae Imperatoriae optimo jure convenire negari nequeat, *ultimum* tamen præter insignis honoris testimonium nil amplius continere vix videtur negandum. Veritati enim id contradicere, nec Caesarem invincibilem, nedum invictissimum dici posse, tot infelicia bella & aquilæ divulsiones ac deplumationes abundè testantur; Nec minimam (excepto eo, quod stylus curiae hunc titulum ipsi jam proprium reddidit, in cuius quasi possessione jure meritoque se defendit) exinde præ cæteris Monarchis prærogativam sibi assignare valebit, cum æquè ac illi fortuna subjectus sit mutationibus. Nec juvabit cum Linnæo *L. 1. 1. cap. 6. n. 10.* dixisse, Impp. ita compelli, non quod tales
omni

Omni tempore se exhibuerint, sed ob votum, quod eos semper invictos vult. Etenim si mentem plerorumque tali encomio utentium consulas, nemo eorum facile invincibilem optabit Cæsarem, sed potius pro more atque honorum causâ, quàm ex verâ animi sententiâ Eundem Inviçtissimum appellabunt. Cæterùm obiter hic non negamus, jam à primis Romanorum Imperatoribus hoc epitheton fuisse usurpatum; An verò & in Germaniâ nostrâ statim à Carolingis fuerit assumptum? hoc est, quod hætenùs nihil nobis persuaserit, ne quidem *Charta divisionis Regni Francorum inter Karolum, Pippinum atque Ludovicum, filios Caroli M. Imp. de An. 806.* ap. Goldast. Baluz. Mabillon. &c. ubi hic titulus statim in pr. expressè invenitur. Meritò enim illa refertur inter tot singularis otii commenta, quæ sequiora nobis secula ingeniaque pepererunt. Eiusdem sortis est elogium: *Semper Augusti*, sive ab augendo imperio, quam derivationem nostris quoque videmus placere Cæsaribus, cum titulis suis vernaculâ linguâ scriptis adjiciunt: *Allezeit Weiser des Reichs* / illud deducas, sive, quod latine doctus solum arridere vult, ab Octaviano, utpote qui primus nomine hoc ampliore ex auctu vel avium gustu decoratus fuerit, ortum suum habere credas. Apud Germanos verò (nam de Romanis per tot numos ac inscriptiones res expeditior est) sub quonam Cæsare & illud primum invaluerit? valde controversitur. Tribuere illud Friderico I. conatus est Boeclerus, in quâ sententiâ benè multos statim assecclas vidit, sed certatim ea propter deinceps refutatus, etiam ex instituto, à viris Celeberrimis, qui omnes, morem hunc scribendi temporibus Fridericianis longè antiquiorem esse, solidè demonstrarunt; ut dehinc non in meritò miremur, qui errorem hunc noviter recoquere voluerit biga virorum in rebus historicis, præsertim Germanicis, alias verfatissimorum.

XIV.

Quicumquē autem, num scribens ejusmodi literas proprium suum nomen, an nomen dignitatis premittat? interesse putant, propterea, quia illo in casu successores ad id, quod ita in causis, statum immediatē concernentibus, tractatum, non obligentur, hoc stringantur, illorum doctrinam meritō ita absurdam judicamus, ut vix absurdior excogitari queat.

XV.

Omnium cautissimē ergō qui circa *formalia* in scribendis Statūs literis procedere discupit, ei, ut primariō ad *stylum Curie* publicum atque solennem attendat, & ad illum tanquam ad sacram anchoram confugiat, supra jam suasimus. In cujus quidem dignoscendis characteribus nonnulli satis operosi fuerunt. Ast nuda sicut facta aliquoties repetita non statim ad observantiam referenda; ita nec formulæ aliquoties adhibitæ confestim pro stylo Curie sunt reputandæ, sed eas, sicut plura alia, variare credendum, tum ratione *temporis*; aliter enim antiqua, aliter nova curia loquitur, nisi quod hæc sæpè ex illius solennibus aliquid mutuatur: tum ratione *nationum gentiumque*, quæ & ipsæ tamen multa à se invicem desumpta, postea veluti consensu quodam usurpant. In titulis autem in specie, quibus augusta Regiæ Principalisque dignitatis majestas insignitur, etsi dubitandum non sit, quin adulatio multa invenerit, novaverit, amplificaverit vid. *th. 13. supr.* non tamen detrectare ista statim aut abolere prudentes possunt, & admisso semel exemplo, inter pares pro injuriâ habetur, imparibus titulis ornari. *th. 9.* Hinc quoque factum est, ut, quod adulatio fuerat à principio, paulatim in rationem abiret. Benè multa huc pertinentia habes ap. Puffendorf. tam in *Brandenburg.* quam in *Succie. Commentar.*

C

dignis-

dignissima legi, de litibus & quaestionibus super titulis cum Gallis, Hispanis, Suecis, Polonis &c. quibus admodum illustrari potest hoc argumentum.

XVI.

Quamvis verò valde frequenter & per Legatos summa tam in bello quam in pace obvienia tractari suetum sit negotia, quia tamen ipsius legationis seu missionis fundamentum, essentialis nota & quasi character est *Mandatum*, quo potestas tractandi vel libera vel restricta publicis describitur tabulis, non dubitandum, & hanc materiam tam respectu objecti, quam subjecti, commodum theses inter praesentes obtinere locum. Est autem Mandatum hoc ita necessarium, ut illò deficiente, etiamsi omnia alia adsint requisita, ipsa tamen legatio deficiat; ita etiam necessarium, ut nulla inter Legatos quoad hoc punctum valeat distinctio, & nec Imperatoris nec Pontificis nunciis sine eo credatur. Unde vulgatum illud: **Das man auch des Pabsts oder des Kayfers Botschaften nicht glauben solle / ohne derselben Brieffe / wiewohl sie sonst beglaubiget seyn mögen.** Quò ipso in nihilum abit exceptio, quam ob praesumptionem fidei ac integritatis statuunt nonnulli in *Nobilibus*, quamque praeterea Ecclesiastici juris consulti uno velut ore faciunt in Legatis quibusdam summi Pontificis, iis praesertim, qui quae è latere Pontificis, cui assistunt, missi, à *Latere Legati* vocantur, & plerumque ex Cardinalium ordine eliguntur, extraque ordinem ad ardua negotia maximè cum Regibus, rarò cum Principibus aut Rebusp. nunquam ferè cum foeminis, consultanda ac tractanda ablegantur, idque ideò, quia Cardinalis Curiam sine commissione vel delegatione legaliter factà exire non soleat, & idcirco credi debeat ei, solùm asserenti, se esse Legatum. Hanc enim utramque opinionem non solùm omni fundamento juris destitui, verum

rum

rum etiam praxi semper & ubique observatæ repugnare, tu-
 to in nos suscipimus, firmiter ulterea persuasi, nullum quo-
 que discrimen esse statuendum inter *Primi & Secundi* Ordini-
 nis Legatos. Est enim proprie omnis Legatus mandatarius,
 ab eo, qui potestatem habet summam, ad sui similem, ob
 publicum aliquod negotium expediendum, missus. Quan-
 to graviora verò sunt, quæ ita per Legatos expediuntur,
 tanto majori sollicitudine ipsiscum agendum, hinc pro uti-
 lissimâ simul & necessariâ cautelâ sumendum, ut formula
 mandati accuratissimè semper excutatur, & secundum ejus
 vim, auctoritatem atq; verba, consilia omnia, omnesque cum
 mandataris expediendæ actiones constringantur, neque
 illis credatur aut permittatur, quod est supra limites ex-
 hibiti mandati: Est enim, ubi sufficit *Mandatum Generale*,
 (quod solent vocare *diploma legationis, literas fidei asser-*
torias, Credentiales aut codicillos dignitatis, lettres de
creance, Creditiv / Credenz-Briefse) personam legati le-
 gitimans, ut Princeps ad quem eundem benignè velit au-
 dire, & ipsius verbis eandem attribuere fidem, ac si ipse
 mittens Princeps præsens ea loqueretur, mit *Bitte / dem*
Abgesandten / deme wir unser Anliegen mit mehrern ein-
befohlen / völligen Glauben in seinem Vor- und Anbrin-
gen / als wann wir / der Principal, selbstem zugegen / zu-
zustellen / und gewierige Resolution zuertheilen / ne scil. tan-
 tum commendatiæ videantur litera, quæ merum feren-
 tis favorem respiciunt, & ad benevolentiam ipsi concilian-
 dam tendunt, sed scribenti nondum præjudicant, nec il-
 lius respectu obligatoriæ sunt. Est verò etiam, ubi *Spe-*
ciale planè requiritur *Mandatum*, quod negotia, super qui-
 bus agendum est, determinat, *diploma facultatis seu In-*
strumentum Procuratorium, vulgò *pouvoir, Vollmacht*
 dictum, quod strictius liberiusque pro natura negotii con-
 cipitur.

cipitur. Aliquam multa habes specimina exactissimi examinis procuratoriorum ejusmodi diplomatum ap. Pufen-dorff.

XVII.

Scriptum hoc mandatum antequam missus exhibeat, ad dicendum s. *zur Audiens* optimo jure non admittitur; prius enim constare debet, cujus nomine apparuerit, & sub quo nomine vel qualitate audiendus sit? neque ullam excitat fidem, cum semper ei obftet personæ non legitimatæ exceptio; Imò ita missum ad exhibitionem mandati sui cogi posse, dubitandum non est, quamvis ob earum defectum violari statim nequeat.

XVIII.

Cum ergo hæc literæ ad fidem Legato conciliandam faciant, requiritur etiam, ut contineant *missi, mittentis & illius, ad quem* mittitur, nomen, vel quæ illius vice fungitur, demonstrationem, ut nimirum constet, quis, à quò & ad quem ille sit missus? *Causa* verò, ob quam missus & quid specialissimè nunciare debeat? ut in hoc mandato exprimatur, non absolutæ necessitatis est, sed hoc in alio deinceps mandato fit, quod simul specialiozem agendi rationem atque modum Legato præscribit, separatisque continetur tabulis, in secreto ipsi retinendis, quas *Instructionis* nomine insignimus, alii *actionis formulam* appellant, veteres *Commonitoria* dixerunt. conf. huc quæ in primâ nostrâ Difert. ante s. annos habitâ sub Præsid. Excell. Dn. D. Mœglingii *de Summo Milit. Imper. Præfekt. cap. III. §. 3. seg.* de instructione Imperii nomine eidem tradendâ, scripta sunt. Regulariter illa à Legato edi non debet, conceditur enim non ad personam ipsius legitimandam, sed potius ad ipsum instruendum & informandum de negotio nunciando, de modo & aliis circumstantiis. *Utrum verò, si contra*

ira hanc Instructionis formulam peccaverit Legatus, Princeps non eo minus conventis, cum altera parte sic initis, teneatur? an vero ratificationem, ut loquuntur, respicere queat? quaestio est, veritate juris inspecta, non aliter quam ex generalis praepositionis naturâ atque regulis determinanda, ita scilicet, ut, sicut nos obligat, qui generaliter à nobis praepositus est, agendo etiam contra voluntatem nostram, sibi soli significatam; ita nominatim quoque Legatus, procuratorio absoluto instructus, mittentem stringat; distincti enim sunt actus volendi, unus, quo nos obligamus ad ratihabitionem eorum, quae in tali negotiorum genere fecerit; alter, quo illum nobis obligamus, ut non agat, nisi ex praescripto, sibi soli cognitò, vel si quid contra fecerit, nobis teneatur, salvis pactis conventis cum tertio. vid. l. 5. §. 11. & l. 11. §. 2. de Instit. Act. Sed annon tunc mittens obligatus restitutionis in integrum beneficio gaudebit? Ita quidem nonnullis videtur ob summam hujus beneficii aequitatem, non in Justiniano saltem, sed in ipso quoque Naturae jure fundatam. Aliis tamen, quae opponant, non desunt. Nos certam definitionem desuper difficulter dari, proque varietate circumstantiarum utrorumque rationes locum habere posse, existimamus.

XIX.

In Imperio nostro Rom. Germ. cuiusnam jus Legatos mittendi competat? quaestio quidem est expedita, ex indole quippe negotiorum cum exteris tractandorum a estimationem suscipiens, prout enim mittuntur vel ob rem in solius Caesaris potestate constitutam, vel ad Comitata pertinentem, etiam vel soli Caesari vel Ordinibus communiter ista facultas adscribi debet. Magnif. Dn. D. Schweder, Patronus atq; Praceptor noster omni honoris atq; obsequii cultu per aetatem nobis prosequendus in *Introd. in Jus Publ. P. Spec. sect. 1. c. 28. §. 4.* Ast quoad

modū missionis prærogativa aliqua Cæsaris in eo sese exferere videtur, quod, licet materia dandorum *mandatorum*, quibus auctorantur Legati, non nisi ad totum pertineat Imperium, uti benè quoque cautum atque agnitum in novissimè ab Imperatore concesso Serenissimo & per totum, quâ patet, orbem in clyto Sabaudia Heroi, Principi Eugenio, ad Tractatus Rastadienses procuratorio, ibi : **ob schon von uns erwogen und erkande worden / das wegen eines solchen Mandats zu vor nie dem Reich müsse Communication gepflogen werden ;** porro & *Instructiones* quoque Statuum cum consensu concipiantur ; hæ tamen auctoritate solius Cæsaris aliquando expeditæ fuerint, exemplum vid. in dem **Neben-Absch. zu Augsp. de An. 1559. §. 2.** Literæ quoque Credentiales solum Cæsaris nomen nonnunquam prætulerint, *ibid.* verb. mit unferer Credenz. non addito : **und gemeiner Reichs Stände.** confectæ denique interdum istæ non in Cancellariâ Imperij, quam Moguntinus Elector, tanquam Archi-cancellarius Imperii habet, sed Cæsaris in der **Reichs Hof-Canzley.** vid. **Reichs-Absch zu Regensp de An. 1576. §. 109.** Sed verò cum *An. 1681.* de Adlegatione Statuum ad Congressum Francofurtensem in Comitibus ageretur, Proceres Imp. Cæsare licet admodum ægrè ferente ac fortiter obnitente vid. **Europ. Herold. p. 1224.** expressis tamen verbis ab hac lite tandem remittente, primùm obtinuerunt, ut tam *fidei* quam *mandati secreti* formulas (**die Vollmacht und Instruction**) Deputati ipsorum ab ipsis solis acciperent, quod deinceps etiam in Adlegatis ad pacem Rysvicensem ex parte Statuum deputandis sine ulla ulteriore Cæsaris contradictione factum fuisse constat, hoc majori jure, quod Adlegati non Cæsaris, sed, hoc exclusò, *ordinum* tantùm auctoritatem secum ferant, & quemadmodum Cæsaris est, suis Legatis pro arbitratu formulas dare; ita Ordinum quoque, Adlegatos

gatos suos instruere. Quo tamen in casu præter Comitiales formulas opus esse administris adlegatis, ut *Domesticas* singuli à singulis suis Principibus accipiant, quibus & fidem prebent, & mandata discant, in adlegationis munere observanda, putat Dn. Ludw. de *Jure Adlegat. Ord. S. R. J. cap. IV. §. 17.* ubi quoque formulam talem subjungit.

XX.

Adducta de mandatis Legatorum satis etiam adaperiunt, quid sentiendum sit de *chartâ purâ* sive *blancâ*, quæ blanc signè, *blancet*, italicè *carta bianca*, hispanicè *procura en blanco* vocatur, & nomine aut sigillo Principalis, vel utroque, in imo insignitur, mandatarisque, quorum de fide non dubitatur, in id dari solet, ut ex re consulturi, omnia visâ sibi utilia nomine Principis firmare queant, & juxta veterem formulam: *Videant, ne quid Resp. detrimenti caperet.* Cujus quidem frequens & summos apud Principes est usus, quando vel res obvenit intricata, ancipitis consilii ac propemodum desperata, vel ubi periculum est in morâ, & subscribens vel propter absentiam aut circumstantiarum varietatem & ignorantiam aliasque rationes non potuit animi sensa in chartam conjicere. Sed verò summe periculosam esse hanc auctoritatem, plurimumque Principi minime conducibilem facinorum patratorum occasionem præbere aptam, nemo inficias ibit. Et quamvis propterea quoque Principem haud obligare videatur, si quid illi inscriptum fuerit, quod à naturâ mandati negotii abhorret, & in quod consensisse Princeps præsumi hoc minus potest, quia dedit personæ, cui multum, & quod imprimis nihil in præjudicium ipsius tractatura sit, confidit, indeque etiam sedulo cavendum, ne quid alteri credulitas apporet damni; nihilominus tamen cum B. Hert. in *not. ad Rufend. L. 3. cap. 9. §. 2.* verius existimamus, illum, qui talem

talem chartam dedit, ex eâ deinceps ab alio repletâ alteri obligari, dummodò hic fraudis per eandem commissæ conficius haud fuerit. Eò enim ipso, dum alteri sigillum atque nomen suum tradidit, non planè nihil egisse, sed totam potius voluntatem suam ei commississe, generaliterque mandasse censetur, sibi sanè suæque facilitati ac imprudentiæ imputaturus, quod dederit. Et citra hoc profectò nihil cum ejusmodi internunciis tutò agi posset, nec facilius prætextus foret, omnia ita conclusa subvertendi, inaniusque aliis illudendi tractatibus.

XXI.

Præter literas fidei assertorias Legatis, præsertim pacificationis gratiâ missis, ut eò securius proficisci queant, *Literæ salvi Comœatus Pass. Porten* conceduntur, vel ab eo, ad quem mittuntur, vel ab iis, quorum terras transire debent. Quas proinde & huc referre nulli dubitamus. Concipi verò Legatorum characteri conformiter debent. Promittitur illis securitas, cum comitatu rebusque non solum ad locum destinatum veniendi, ibique morandi, sed &, si forte prospero eventu caruerit negotiatio, eadem incolumitate domum revertendi. Equidem inutiles illæ minusque necessariae quibusdam ideò videntur, quod jam antea ipso Naturali ac Gentium Jure securitas hæc Legatis quibuscunque constet, divinòque ac humanò præsidio ita sit munita; ut major aut perfectior obligatio propriâ ejusmodi legationes mittentium ac recipientium conventionem reddi nequeat. At verò licet præceptum Naturalis ac Gentium juris de non offendendo aut violando Legato in se satis certum sit atque clarum, non tamen antea vim suam illud exserit, quàm si quis pro Legato fuerit agnitus, quò nondum factò, faciliè contingere potest, ut missus v. g. pro pace veniens velut hostis, emissarius aut explorator tractetur; si
enim

enim ipse mittens in hostico aut ab hostibus deprehensus detineri potest, cur missum aut mandatarium diverso jure censebimus? Deinceps nihil novi est, ut obligatio quædam Juris Naturalis generalior v. gr. *de non ledendo*, alias in se satis perfecta, per specialio rem conventionem perfectior & efficacior reddatur, & in respectu ad casus humanos præfentes ita modificetur, ut adversus alios specialius jus quoque tribuat, novumque suppeditet atque superaddat medium, quò intercedente aliud deinceps præceptum, de fide inter paciscentes datà firmiter servandà, cooperari vimque suam unà exserere incipit. Ex hisce literis ingens sæpè litium seges subnascitur, cùm de verborum apicibus, tenore formularum nominumque honoribus, ad superstitionem sæpius usque contenditur, atque infidiæ vel inde metuuntur vel finguntur. Exemplo sit unicum Pacis Westphalicæ negotium, ubi funesta hæc de verbis disceptandi mora in octo ferè annos tracta fuit, durante interim bello atrocissimo, ut quantus ad excitandum odia ac devastationem ardor, tantus ad sopiendum & pacandum veteranus apparuerit. Hic itaque partes Mediatoris sunt, ita se interponere, ut vel alteri partium causæ iniquitatem, vel alteri rei inutilitatem dextrè demonstret, atque adeò vel ille injustitiæ convictus, vel hic de rei inanitate persuasus cedant, ille jurè, hic pacis amore.

XXII.

Supra quidem Ministros, atque Officiales Principis, intimæ præsertim qui sunt admissionis, etiam pro subjecto in hac materiâ habili agnovimus, sed tamen non aliter, quam si vices suas *secundum præpositionis suæ legem* obeant, & non nisi ex mandato, justû, rati habitione vel præcedaneâ scientiâ Principis, de rebus statum immediatè respici-

D

spici-

spicientibus ad alios scribant, adeoque nihil arcanorum, quorum participes sunt facti, intempestivè per literas revelent. Quòd majora enim atque graviora sunt, quæ Princeps ipsis pandit atque communicat, eò exuberantior silentii fides ab ipsis exigitur, eòque atrocius crimen talia hosti præsertim revelando committunt, meritò pro re natà ultimo etiam supplicio & in specie læsæ Majestatis pœnâ luendum, modò tunc sese exserat *dolus revelantis*, & revelatio fuerit facta in *damnum contumeliamve domini*. *Dolus* quidem ideò, quia juxta generale principium nullum verum delictum sine dolo atque proposito commissum censetur, & ut excludatur revelatio *culposa*; quamvis enim culpa dolo aliquando comparetur, comparatio tamen illa in delictis, mortem maximè secum trahentibus, locum non habet, per consequens etiam in casu dolosæ & culposæ revelationis non una eademque obtinebit pœna, licet nec hanc planè impunitam manere, sed pro arbitrio Principis, prout nim. culpa gravior leviorve fuit, coerceri fas sit. *Damnum* verò Principis Ministrum secreta per literas ita propalando vel saltem intendissè, fas est, etsi non fuerit sequutum, cum malitia, quantum in ipso est, jam penitus sit consummata, eventus autem non existat in ejus potestate, & hinc quoque commodo ipsi esse nequeat. Facile itaque jam judicare simul & ominari licet de praxi nonnullorum Aulicorum, qui, tametsi inter Statùs Consiliarios ab uno Principe recepti, tamen pensionibus clandestinis ab extero allecti, corruptionis periculo fidem suam ad:ò exponunt, ut omnia Statùs arcana prodere non erubescant. Quod verò de Officialibus, quos vocant, *Civilibus* dictum, itidem quoque de *Bellicis* est intelligendum, nam si ullos, sanè hos quoque, ceu Militiæ suæ atque potentia

tentia

tentiæ antesignanos, ut silentes habeat Princeps, quam sedulo ei curandum est atque providendum. Hinc gravissimè capropter punitorum exemplis abundat Anglia, Gallia, Hispania, ipsaque Germania.

XXIII.

Cùm porrò superius jam, ut cura circa Statu litteras adhibeatur summa, suaferimus, quilibet videt, *Subscriptionem* à scribente vel mittente talem epistolam minimè omitti posse vel debere, nisi omnem omninò fidem quis ipsemet eidem adimere velit. Cœpit autem ritus hic subscribendi unà cum epistolarum usu, fuitque ut cætera alia, pro temporum varietate varius. Quanam imprimis apud Germanos quovis seculo subscribendi fuerit ratio & habitudo, inquisitio quidem foret uti admodum curiosâ, ita & ab hoc loco non adeò aliena; cùm tamen ante nos summâ cum curâ hoc egerint post Mabillonium B. Hertius & Dn. Heineccius, ille in absolutis. *de Fide diplomat. Germ.* Disp. hic vero in doctis. *de Sigill. veter.* Tract. satius erit, B. L. eò remississe. Sicut verò nihil frequentius est, quam ut Principes litteras ejusmodi non ipsimet conscribant, sed illas à Consiliariorum vel Secretariorum aliquo conscribi patiantur; ita ob exempla benè multa satisque tristia ex omni historiâ nota, & ne falsariis audacter multa, multa quoque insidiosè faciendi ansâ præbeatur, non solum sumè consultum est, ut antequam subscriptio fiat, scripta perlegantur, nec vulgare Jctorum scitum: *Quod quis per alium &c.* hic locum obtineat, sed & ut ipsimet Principales propriâ manu subscribant, valdè necessarium est; quamvis illud non semper observari, quotidiana doceat experientia, prætereaque scribendi imperitia quandoquè per se manifestam

faciat exceptionem. Cùmque eam ob causam nomina introducta sint, ut homines iis significantur, nominis subscriptio & hæc in literis hoc magis pro formâ respicitur. An verò *prænomen*, *nomen ipsum*, *cognomen vel agnomen* distinctè ita adnotanda sint? inter Principes est quæstio inanis. Quod verò *nomen dignitatis s. Status* attinet, illud omninò exprimendum est, quia alias ex prænominè solò de personâ scribentis non satis constaret; ubi tamen sufficit, etiamsi non expressis verbis, sed signo aliquo *Zugweiss* / fiat, modò illud literas initiales vel totum nomen contineat. *Ubinam vel Undenam* scribantur? nihil interest, plerumque verò ex metropoli dantur. Cæterum subnotationem *temporis s. anni & diei* ex iis esse, quæ uti in omni epistolâ, ita hic inprimis tutò abesse haud possunt, nemo negabit, nisi forsân summæ laudem negligentæ incurrare velit.

XXIV.

Sigillationis denique sive *signationis* necessitatem ut multis demonstramus, hoc minus necessarium esse putamus, quò graviora sunt, quæ in hæc literis tractantur, & quò magis mittentis interest, ne in cujusvis notitiâ ea perveniant. Quò verò omnis fraudis, à quâ nec sigilla sunt immunia, suspicio cadat, receptum est, ut signaturâ sigillo proprio, solito atque incorrupto fiat. Ubi simul quoque tum ad *formam*, tum ad *materiam* respiciendum. Ratione *formæ* sive *figuræ* adhibetur aliquando magnum, aliquando parvum sigillum, magnum *Authenticum*, parvum sive *Secretum* appellatum. Hinc in plerisque regniis distincta magni & parvi sigilli custodia, illudque hoc magis splendidum. Ratione *materiæ* recepta est cera, eaque diver-

diversicolor. Quò pertinent, quæ per singula secula de moribus sigillandi nationum Christianarum annotarunt in incomparabili *de Re Diplom.* Libr. Mabillomius, & Thulemarius in eleganti *de Bullis* libello.

XXV.

Caterùm satis constat, in sigillis, quibus ejusmodi literæ signantur, & vi quorum alii, quæ ita sunt scripta, rescire impediuntur, *insignia, die Wappen-* ut plurimum exprimi atque exhiberi solere, eaque varia, tum *Dignitatis*, intuitu nim. certi cujusdam muneris sive dignitatis, Ecclesiasticæ vel politicæ, competentia, tum *Domanij*, sive intuitu terræ cujusdam, vel præsentæ vel possessæ, Regni, Principatûs, Comitatus, Dynastiæ &c. gerisucta, tum *Familia*, sive familiis citra dictos respectus variis ex causis, præcipuè verò ad denotandam discernendamque ab aliis gentem, tributa. Sicuti verò hæc Insignia communiter per *refferas seu signa virtutum atque honorum Symbolica, sub involucrio variarum tincturarum atque figurarum, ex voluntate concedentis, eis, quibus competunt, singulare aliquod jus, ornamentum, vel etiam criterium elargientia*, describuntur; Ita per se patet, non ex propriâ cujusvis prudentiâ assumi illa, sed per res præclare gestas demùm acquiri debere, in quò famosissimi omnes Heraldici, quos inter meritò B. *Phil Jac. Spenerus* & *Claud. Francisc. Menetrier* primo loco sunt nominandi, uno ore consentiunt.

Equidem circa assignandas uni alterive gentium origines Insignium aliâs valde occupantur, qui de istis ex instituto tractant, quò pertinent, quæ præter jam allegatos dumviros alii quoque scriptores gravissimi, inprimis Thom. Philipot. in insigni de *Orig. & progress. Insign.* libro,

it. Philibert. Monetus *de Orig. & Prax. Insign.* Theodor. Hoeping. *de Jur. Insign. &c.* satis fusè tradiderunt, quorum tamen omnium sententias examinare jam hoc minùs in nos fuscipimus, quoniam in vastum istum opinionum oceanum excurrere, ad minimùm hoc loco, nimis prolixum foret. Interim quantum nobis videtur, ferè persuasi sumus, diversitatem illam atque divortia, nec non confusionem sententiarum non aliunde provenire, quàm quod in investigatione istâ communiter ad Insignium proprietates atque naturam non adeò accuratè attendant. Namque illud quidem nemo facile negaverit, à primâ statim mundi origine etiam propter usùs politicos arbitraria quædam signa, notas atque sýmbola homines adhibuisse, quos inter imprimis Ægyptii, quippe tantùm non omnia hieroglyphicorum & imaginum involucro tegentes, inclaruerunt. Porò in eò quoque omnes conveniunt, quod mos adhibendi certa Insignia ex militiâ cœperit, suffragante etiam in vernaculis quibusque linguis voce : *Arma* : à militiâ verò ad reliqua postea hominum genera fluxerit, & in varias alias occasiones atque merita sese diffuderit ; quò nomine, nec Romanis, nec omni alii, vel ante vel præter Romanos, antiquitati Symbolorum, quæ signa & insignia dicimus, usum tutò denegare possumus, quippe quibus nec exercitus sine aquilis, Draconibus, vexillis (muta signa Vegetio *l. 3. cap. 5.* ad distinctionem vocalium & semivocalium) neque ferè Heroës apud Poëtas sine clypeorum imaginibus, neque signatoriæ gemmæ sine cælaturâ, neque pleræque urbes absque symbolis. Quò pertinet etiam, quod suo jam ævo de Germanis retulit Tacitus in *eleg. de Mor. Germ. libell. cap. 6.* ibi : *nulla cultûs jactatio : scuta tantùm lectissimis coloribus distinguunt.* Verùm enimv. de his in genere

re idem, quod de cæteris gentibus dicendum, nim. militaria istiusmodi signa simplicia tantum fortitudinis symbola & quasi proplasmata modernorum Insignium, è coloribus, lineis, raro imaginibus præcipuè verò animalium simulacris, constantia fuisse. Verius itaque illi, qui Insignia, prout nunc sunt, non semel & simul cœpisse, sed, quæ consuetudinum ratio esse solet, insensibili quasi introductione, per usum posteriorum temporum confirmatam auctoritatem acquisivisse autumant, inprimis verò Germanis nostris eorum, ceu rei satis quidem antiquæ, incrementa, susceptionem, promotionem atque culturam acceptum ferunt tribuuntque.

Etenim hiscæ scuta erant tabulæ variis coloribus fuscæ, ex quò sine dubiò ortæ sunt figuræ, quas in Arte Heraldicâ dicimus *Honorarias*, Galli *les pieces propres & honorables*, Germ. *Wissr. Bilder / Ehren. Bilder / Ehren. Stücke* appellant, non quidem simpliciter, & quasi æstimatione politicâ honorem cæteris præripiant, sed quod æstimatione technicâ, cumprimis propter simplicitatem, antiquitatis notam, ab Artis Heraldicæ peritis singulari in pretio habentur, veluti sunt caput scutarium, Gall. *chef*, Germ. *Schildes. Haupt* / fasciæ, Gall. *fascie*, Germ. *Band* / *Querbalde* / *bâltheus*, Gall. *bande sive barre*, prout nim. tertiam & quidem mediam scuti partem ductu obliquo à dextris sive sinistris occupat, Germ. *rechts / oberlinks Schreg* / *Balken* / palus, Gall. *Pal*, Germ. *Pfahl* / cantherius, Gall. *chevron*, Germ. *Eparren* / Crux, Gall. *Croix*, Germ. *ein gemeines quartierces vierckigtes Creuz* (ad differentiam Crucis decussatæ s. Andreanæ) fimbria, Gall. *bordure*, Germ. *die äussere Einfassung* / peribolum, Gall. *orle*, Germ. *die innere Einfassung* / *des Schildes Saum* / atque

que alia non adeò frequentes figuræ. Quæ adhuc hodiè sæpius scuta distinguunt, & generale fere criterium antiquitatis familiæ suppeditant, **dann je simpler ein Wapen ist / je älter scheint es auch.** Sanè unde variæ scutorum partitiones, i. e. ipsissimæ, quas honorarias appellamus, figuræ, quàm ex hac jam ab antiquo usitatâ colorum mixturâ? Ast verò initio statim ejusmodi insignia apud Germanos nondum fuisse hæreditaria aut perpetua, sed arbitraria tantùm, quæ & servis Domini gestanda tribuerunt, & toties, quoties ipsis volupe visum, mutarunt; imò nec liberos paternis semper, nec fratres iisdem usos tanquam familiæ propriis, certum est. *Quoniam itaque tempore hoc fuerit factum, certisque legibus adstricta atque circumscripta Insignia?* in eò iterum non conveniunt. Henr. Spelmann. *Aspilog. p. 34.* & asseclæ id ævo *Caroli M.* & occasione bellorum ab ipso gestorum, ut nim. essent discerniculâ tor populorum & copiarum, invaluisse putant: Alii ab *Henrico Aucupe Sec. X.* unâ cum *Ludis Equestribus, den Turnier-Spielen* ab eodem si non institutis, tamen restauratis atque renovatis, Sec. verò *XI.* demùm instructioribus redditis, (vid. Celeberr. Præceptor quondam noster *Dn. Gundling.* in exasciato *de Henr. Aucupe Tract. §. 21. p. 133. seqq.*) originem deducunt: Aliis & quidem magni in hac Arte nominis *Viris* illorum arripit opinio, qui *Seculo* demùm *XII.* & temporibus Expeditionum Christianarum, adversus infideles susceptarum, (ubi singuli populi, singulive Reges, Principes ac Nobiles, cupientes invicem internosci, scuta prætulerunt & vexilla signata Symbolis) non solum usum Insignium constantem in familiis increbuisse, sed & artem Heraldicam ad

ad certam præceptorum normam fuisse excultam, referunt. Nobis, si etiam aliquid dicere convenit, tres hæc diversæ sententiæ, modò explicatio adhibeatur commoda, & insignia *Dignitatis*, ejusque Politicæ & Ecclesiasticæ, *Gentilitia*, atque, uti Artis hujus periti loqui amant, *Domantia* probè à se invicem distinguantur, omnes subsistere posse videntur atque defendi.

XXVI.

Ultimo loco sicut omnium omninò, vel privatarum saltem, ita quàm maximè, de quibus hætenus egimus, Status literarum *liber sit commeatus* necesse est, hinc quoque à nemine privatorum, nisi quis apertissimo etiam vitæ periculo (nam quin pro ratione temporis aut circumstantiarum ultimam obtineat supplicium, nullum est dubium) sese exponere velit, intercipi vel aperiri debent. Si tamen de iis, qui summam habent potestatem, sermo est, distinguitur inter literas *hostium*, & *eorum, qui acti non hostes*, sed ambiguarum conditionis sunt. De *illis* ambigendum non est, quin referari queant ex jure belli, ob connexionem finis, qui profectò obtineri non posset, si hostium literas, quibus occultæ sæpius machinationes strui consueverunt, legere aut aperire non liceret, id quod infinitis gentes inter usitatis exemplis planum fieri potest. De *his* verò, qui hostes non sunt, difficilior est controversia, non semel inter Principes agitata. Notà quippe notior est ex Sec. XVI. historia Philippi Hassiæ Landgravii, Henrici, Brunsvicensis Ducis, Scribam, ad Albertum, Archiepiscopum Moguntinum & Matthiam Heldum cum literis missum, intercipientis, ac instructiones ipsi datas resignantis.

Quò ipsò Brunsvicensis Jus
E
Gent.

Gent. violatum publicè tamdiù est questus, donec in apertum bellum res desineret. Disceptationis momenta plenà manu congestit Hortleder **von Ursachen des Deutschen Kriegs** | *L. IV. c. 2. 3. 4. 5. add. Strauch. Controvers. Illustr. XII.* Sicut verò iste casus varias ob circumstantias regularem decisionem haut recipit, ita probè attendendum putamus : *Num nuncij ejusmodi literas ferentes sub fide publicà transeant, nec ne? Deinceps an ille, qui mittit, vel ad quem mittuntur litera, ita suspectus sit, ut jure à nobis metui possit?* Expediit quæstio est, si literæ à neutris quidem partibus addicto, sed tamen ad hostem transportentur. Nam & literæ illa inter referri possunt, quibus hostis juvatur.

SOLI DEO GLORIA.

Cæterùm B. L. pro errato reputabit pag. 6. lin. 9. vocabulum: *amicitiam*, ideoque substituet ejus loco: *tristitiam*, item quod pag. 7. *in fin.* ex Lundorp. allegatum, nam verus locus est *Tom. II. Lib. I. Tr. 4. cap. 11.*

I.

Litera scripta manet; Vox est audentior illà,
Transvolitans { *auras,* } & sine teste manens.
Felix, nec scriptis, simul & nec vocibus, ullus
Error, quem pungens, arguit intra animum.

Nobilissimo Dno Authori hujus Dissertationis,
 Affini æstimatorissimo, gratulabundus applaudit
 cum voto salutis omnigenæ,

D. JOH. CUNRADUS KLEMM, Eccles. Pastor.

II. LITE-

II.

LITERULAS STATUS dum nunc solenniter ornas,
 Profectus monstras robur & ingenij.
 T E, precor, ex animo, ter docta TERGEMINÆQUE
 M U S Æ felicem tergeminum faciant.

Doctissimo Dn. Respondenti, Auditori ac Commensali
 suo æstumatissimo, de feliciter & in Universitate
 hæc N I C R I N A, ubi cepit & absolvit, & in J E -
 N E N S I & H A L L E N S I, ubi medium tenuit cursum,
 mensò Studio:rum suorum stadio ita gratulatur
 P R Æ S E S.

III.

Littera scripta manet; Sic gloria parva Labore
 Tanto, tam sanctò, nescia finis erit.
 Alma cuiq; Themis tribuit sua premia justè,
 Hinc capias studio munera digna Tuò.

Literatissimo Dno. Candidato Resp. de Literis Statús
 egregiè discreti, m. mque applaudit, simulque
 iter ad Exteros paranti propitios Viales, & faulta
 quæque ex animò precatur

JACOBUS DAVIDES MOEGLING, II. J. D.
 & Prof. Extr. atque Suprem. Dicasterii Assessor.

IV.

Perge Tuis meritis sic inclarescere; perge
 HELFRICHI, Themidis delictum atque decus!
 Quanta Tibi constet de Jure Scientia, constat.
 Nunc precor, ut constet, quanta brabea feras.

gr. a.

JOH. ULR. Frommann! S. S. Th. D. & P. P.
 V.

V.

Sendet, wehrter Freund / sich deiner Studien Lauff?
 So geht, was Tübingen und Jena auffgeführtet/
 Was Halle weiter noch viel schöner ausgezieret/
 In uns'rem Tübingen in vollem Wachsthum auff?
 Die Ehre und die Lieb' steh'n jezt an Deiner Seiten/
 Und werden Deinem Fleiß was würdiges bereiten.

Also wünschet seinem getriebnen Freunde und Gönner jugendlich
 geendigten academischn Studen und weiterem Vergnügen
 mit aufrichtigster Feder Glück

Friderich Adam Zencf / Licentiat und Hochfürstl.
 Würtemb. Hofgerichts Advocat.

VI.

Litera dicta perit; manet, ajunt, litera scripta:
 Et scriptam & dictam credo manere Tuam.

Doctis. Dno. Helfrichio literatissime de literis dif-
 fertanti pleno votorum animo adplaudit

Ipsius Cultor strenuus

M. JOHANNES ZELLER, Illustr. Stip. Repetens.

VII.

Litera Scripta manet, manet & Te laudibus amplis
 Maectans. Inde Tibi gaudia stent solida!

Amico suo optimo hæc pauca scribebat

M. F. GRASS, Jur. Stud.

VIII.

Du Dein beredter Mund / Gelehrter Helffrich / zeigt/
 Dich habe Pallas selbst an ihrer Brust gefügt;
 Flicht Themis Lorber: Eränz; und Venus windet Myrten/
 Und jede will damit Dein Haupt zu erst umgürten.

Dem Hn. Licentiaten / Seinem Hochschätzbaren Gönner / zu
 Ehren begehret von dessen verbundenstem Diener

M. HOCK

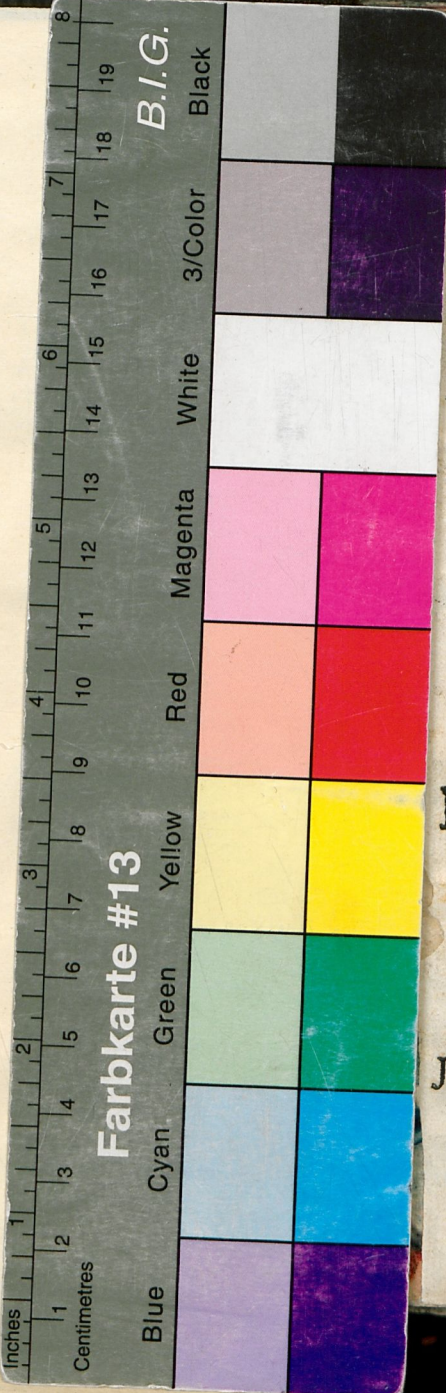

Trübungen, Diss., 17 14/16

Sl.

18

1714, 1a

AUSPICII LOCO

Summos in Utroque Jure

DOCTORIS Honores ac Privilegia prensans,
Theses Selectiores ex materiâ

DE

LITERIS STATUS

Bon

Staats-Brieffen/

P. 464.

1

*Ipsò Triunò Auspice,
Consentiente ac permittente*

Magnifico atq; per-incluto in Illustrissimâ

ËBERHARDINA JCTORUM ORDINE,
PRÆSIDE atque actum dirigente

*VIRO Pranobilissimo, Amplissimo, Consultiissimo
& Excellentissimo,*

DN. MICHAELE GRASSO, U.J.D. &
Professore dudum Famigeratissimo, Serenifs.

Würtemb. Ducis Consiliario Gravissimo,

Dn. Patrono, Præceptore, Promotore atq; Hospite suo,

*ob summa in se suaq; studia collata merita summè
sanctèque per etatem colendò,*

Publicè disputandas proponit

JOHANNES JACOBUS Hefferrich/ Göppingensis,

Ad diem Majj, Ann. MDCCXIV.

TUBINGÆ,

Exscribebantur Literis SIGMUNDIANIS.

